

Sygn. akt I Cz 47/13

POSTANOWIENIE

Dnia 14 lutego 2013 r.

Sąd Okręgowy w Elblągu I Wydział Cywilny

w składzie :

Przewodnicząca: SSO Teresa Zawistowska

Sędziowie: SO Dorota Twardowska (spr.)

SO Arkadiusz Kuta

po rozpoznaniu w dniu 14 lutego 2013 r. w Elblągu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa B. K.

przeciwko Skarbowi Państwa – Centralnemu Zarządowi Służby Więziennej w W., Aresztowi Śledczemu w E., Aresztowi Śledczemu w G., Zakładowi Karnemu w G. i Zakładowi Karnemu w I.

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanego

na postanowienie Sądu Rejonowego w Elblągu

z dnia 21 listopada 2012 r. sygn. akt IX C 2309/12

postanawia :

uchylić zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 21 listopada 2012 r. Sąd Rejonowy w Elblągu w sprawie sygn. akt IX C 2309/12 z powództwa B. K. przeciwko Skarbowi Państwa – Centralnemu Zarządowi Służby Więziennej w W. przekazał rozpoznanie sprawy Sądowi Rejonowemu dla Warszawy – Mokotowa w W.. W uzasadnieniu wskazano, iż zgodnie z art. 29 k.p.c. powództwo przeciwko Skarbowi Państwa powinno być wytoczone według siedziby państwowej jednostki organizacyjnej z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie. Sąd pierwszej instancji, mając na uwadze wskazania powoda co do oznaczenia strony pozwanej w pozwie, na podstawie art. 200 § 1 k.p.c. przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu dla Warszawy – Mokotowa w W. według właściwości.

Zażalenie na postanowienie wniósł Skarb Państwa - Centralny Zarząd Służby Więziennej w W., zaskarżając je w całości, domagając się jego uchylenia. W uzasadnieniu zażalenia skarżący podał, iż zgodnie z art. 13 ust 2 pkt 2 ustawy z dnia 09 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej, zapewnienie praworządnego wykonania kary pozbawienia wolności i tymczasowego aresztowania należy do zakresu działania dyrektora zakładu karnego i dyrektora aresztu śledczego. Mając na uwadze okoliczność, iż powód swych roszczeń dochodzonych pozwem upatruje w bezprawnym działaniu poszczególnych jednostek Skarbu Państwa, tj. Aresztu Śledczego w E., Aresztu Śledczego w G., Zakładu Karnego w I. oraz Zakładu Karnego w G., to roszczenia związane z warunkami osadzenia lub zdarzeniami mającymi miejsce w czasie odbywania kary pozbawienia wolności pozostają jedynie związku z działalnością tych jednostek penitencjarnych,

w których kara jest realizowana. Jednostki te mają status samodzielnych staciones fisci Skarbu Państwa, a tym samym Centralny Zarząd Służby Więziennej w W. nie może być postrzegany jako jednostka organizacyjna, z której działalnością można by powiązać dochodzone przez powoda roszczenia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie skarżącego jako zasadne zasługiwało na uwzględnienie.

Z treści pozwu B. K. wynika, iż roszczeń swych powód upatruje w bezprawności działań podejmowanych w stosunku do jego osoby podczas osadzenia penitencjarnego w enumeratywnie wymienionych jednostkach organizacyjnych Skarbu Państwa, tj. Areszcie Śledczym w E., Areszcie Śledczym w G., Zakładzie Karnym w G. oraz Zakładzie Karnym w I.. W ocenie powoda za działalność wymienionych jednostek organizacyjnych ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa – Centralny Zarząd Służby Więziennej w W.. Ta konstatacja, zaakceptowana przez Sąd Rejonowy w Elblągu, skutkowałą wydaniem skarżonego postanowienia w przedmiocie przekazania sprawy według właściwości.

Zgodnie z art. 417 § 1 k.c. za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba wykonująca tę władzę z mocy prawa. Za Skarb Państwa w obrocie cywilnoprawnym występują jego jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej (staciones fisci) i zgodnie z [art. 67 § 2](#) zdanie pierwsze k.p.c. organy tych jednostek, z których działalnością wiąże się dochodzone roszczenie, podejmują za Skarb Państwa czynności procesowe. W związku z tym pozostaje regulacja [art. 29](#) k.p.c., poddającego właściwość miejscową w sprawach przeciwko Skarbowi Państwa sądowi, w którego okręgu siedzibę ma państwowa jednostka organizacyjna, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie. Siedzibą statio fisci jest miejscowość, w której ma siedzibę jej organ zarządzający. Gdy roszczenie skierowane przeciwko Skarbowi Państwa wiąże się z działalnością kilku jednostek organizacyjnych, znajdzie zastosowanie [art. 43 § 1](#) k.p.c.

Zaznaczenia wymaga, że gdy stroną w procesie jest Skarb Państwa, prawidłowe oznaczenie strony pozwanej powinno zawierać określenie "Skarb Państwa" i wskazywać właściwą państwową jednostkę organizacyjną, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie. Obowiązek właściwego oznaczenia strony pozwanej spoczywa na powodzie, jednakże w praktyce za ukształtowany uważany jest pogląd, iż sąd orzekający winien czuwać nad tym, by Skarb Państwa był reprezentowany w procesie przez właściwą jednostkę. Sąd musi w ramach podstawy faktycznej powództwa wyjaśnić i ustalić powiązanie między strukturą organizacyjną i zakresem działania danej jednostki, a dochodzonym roszczeniem. Skarb Państwa, posiadając osobowość prawną (art. 33 k.c. i 64 § 1 k.p.c.), ma zdolność sądową, czyli zdolność do samodzielnego występowania w procesie. Jednakże czynności za Skarb Państwa dokonuje organ właściwej jednostki organizacyjnej. Ustalić w związku z tym trzeba umocowanie organu właściwej jednostki do reprezentowania Skarbu Państwa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2001 r., III CKN 295/00, (...) Prawnej Lex (...) nr (...)).

W ocenie Sądu odwoławczego sposób sformułowania przez B. K. roszczeń dochodzonych pozwem oraz wskazanie przez niego jednostek organizacyjnych, z których działalnością wiąże dochodzone roszczenia w związku z odbywaniem w poszczególnych okresach kary pozbawienia wolności, nie nastrocza wątpliwości, iż konstatacja Sądu pierwszej instancji co do ustalenia jako strony pozwanej Skarbu Państwa – Centralnego Zarządu Służby Więziennej w W. była nieuzasadniona. Wskazania wymaga, iż żądania powoda związane są z warunkami, w jakich odbywał on karę pozbawiania wolności w wyliczonych w pozwie jednostkach penitencjarnych, nie są one natomiast kierowane do bezprawnego działania Skarbu Państwa - Centralnego Zarządu Służby Więziennej w W..

Zgodnie z art. 43 § 1 k.p.c. jeżeli jest uzasadniona właściwość kilku sądów albo jeżeli powództwo wytacza się przeciwko kilku osobom, dla których według przepisów o właściwości ogólnej właściwe są różne sądy, wybór między tymi sądami należy do powoda. Powód swe roszczenia dochodzone pozwem wiąże, między innym, z bezprawnym działaniem Skarbu Państwa – Aresztu Śledczego w E., a zatem zgodnie z art. 43 § 1 k.p.c. przysługiwało mu prawo wyboru Sądu Rejonowego w Elblągu jako właściwego do rozpoznania sprawy. Okoliczność powyższa w związku z przedstawioną w akapicie poprzedzającym konstatacją Sądu odwoławczego co do braku podstaw dla przekazania

sprawy do rozpoznania według właściwości Sądu Rejonowego dla Warszawy – Mokotowa w W., skutkowało uchynieniem zaskarżonego postanowienia na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.